

RÓZSAHEGYI KÖNYVTÁR
H319
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VII. évfolyam 1. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat * **2000. január**

ÜDVÖZLET AZ OLVASÓNAK MEGVÁLTÁSUNK 2000., MAGYARSÁGUNK 1000. ÉVÉBEN

"HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL
LÉGY HÍVE, OI MAGYAR;
BÖLCSŐD AZ S MAJDN SÍROD IS,
MELY ÁPOL S ELTAKAR"
VÖRÖSMARTY MIHÁLY

A jubileumi emléma magyarázata

Az emléma a keresztény üzenet egyetemességét fejezi ki: a középső kék mező a földgolyóra utal, amelyet a kereszt ölel át, s így veti szelíd uralma alá.

Az öt különböző színű galamb az öt kontinenst szimbolizálja. (Sajnos csak színesben látható mind az öt.)

A kereszt közepétől fény indul ki, Krisztus jelképe, „a világ igazi világossága”, s ezt fejezik ki a következő szavak is:

„Christus heri, hodie, semper”: Krisztus tegnap, ma és mindörökké.

Az egymásba ölelkező galambok Isten gyermekeinek egységét fejezik ki, és a népek közti kiengesztelődést.

A kereszt arra emlékeztet, hogy Krisztus halála mindenki számára megváltást hozott.

A keresztet képező három eltérő színű párhuzamos egyenes a Szentháromság titkára utal.

Gondolatok az új évszázad küszöbén

Tisztelt Olvasó!

Ön, aki – áldott emlékü Tímár Máté szavaival – a mindennapok stációjának sorát járja, bizonyára nagy várakozással, hittel és reménnyel lépte át a huszonegyedik század küszöbét.

Vajon mit hoz nekünk az új század?

Véget érnek-e a természeti csapások, elhallgatnak-e világszerte a fegyverek, s eljön-e a szociális igazságosság, a béke korszaka? Hány és hány kérdés tolu meg agyunkba! És az aggodás a holnapért, a holnaputánért, aggodás szeretteinkért, nemzetünkért.

Bár tudnék felelni e szívbe markoló kérdésekre! Azt mondják a számítástechnika százada jön el. De eljön-e vajon az egymásiránti megértés, a megbocsátás korszaka? Elhal-e az irigység, a kapzsiság, a bosszú, a szíveket marcangoló félelem?

Vagy nem marad más nekünk, mint a madachi „ember küzdj és bízva-bízzál” égi üzenete?

Kedves Olvasó!

E gondolatok közt botorkálva, ráakadtam Tímár Máté barátunk egyik múlt évi januárjában

szerkesztőségünknek küldött levelére, melyben újévi jókívánságainkat viszonzta ezzel a kis verssel. Átadom most e sorokat, mert szebbet, igazabbat, vigasztalóbbat nem mondhatnék, kívánván szerkesztőségünk minden tagja nevében szerencsés, gazdag, boldog Új Évet.

Császár Ferenc

Adjon az Úristen

Adjon Az Úristen mindent, ami Szívünkben éled, s álomba leng,
Hiszen futóban életünk,
S nem lehet sok már ide lent
Csak a hitünk lehet kötél,
Melyen a bajok fölé mászunk,
Hitünk a szárnyunk, s az lehet
Egyetlen vigasztalásunk,
Amíg a mindennapjaink
Stációinak sorát járjuk

Tímár Máté

Békés, Boldog, Új Esztendőt kívánok!

December, karácsony környéke minden évben a számvetés időszaka. Átgondoljuk, és mérleget vonunk az eltelt hónapokról, az elmúlt évről, terveinkről és azok megvalósulásáról. Most is ez történik, de csak nagyon ritkán van arra lehetőség, hogy egy évszázad és egy évezred utolsó éveit tekintni át a halandó, von mérleget és tervezheti a következő évezred első, de mindannyiunk számára fontos és megalapozó évet.

1990 óta eltelt időszak fontos és jelentős volt a Közép-Európa, az Ország és Gyomaendrőd Város számára egyaránt.

A rendszerváltás, és az azóta eltelt időszak nem volt könnyű és problémamentes. Tele volt nehézségekkel, buktatókkal, küszködésekkel, de hiszem, hogy egy demokratikusabb jövőben biztosabb, Európához közelebb kerülő, éveket tud a nemzet maga után.

Egyet sajnós el kell ismerni, hogy az évek múlásával lehet hogy bölcsőbbek, de korban előrehaladottabbak lettünk és ezt az időszakot a fiatalok könnyebben élték át és alkalmazkodtak a gyorsan változó világunkhoz.

Az elmúlt évezred, évtized és városunkban sem volt gondoktól mentes, voltak nehéz időszakok, kudarcok, de jellemzője volt a fejlődés, működőképesség, vagyongyarapodás. Végre városunk minden lakosa élvezheti és fogyaszthatja a jó minőségű, egészségesebb ivóvizet, melyre oly sokat vártunk.

Bízom abban, hogy a következő időszakban 2000. évtől is haladni tudunk az elindult úton.

Legfontosabb célkitűzéseink között fogalmazható meg városunk és az itt lakók érdekében is az infrastruktúra fejlesztése, szennyvízháló-

zat, térségi kommunális hulladéklerakó telep, út, járdaépítés, városiasabb körülmény kialakítása.

Ezek a beruházások fejlődést, új munkahelyeket jelentenek, de nem oldják meg legégetőbb gondunkat; Gyomaendrőd és térsége foglalkoztatását.

Remélhetőleg a város megnyeri és élni fog az Ipari Park címmel, és az azzal járó lehetőséggel, amely hosszú távú fejlődést, fejlesztést alapozna meg. Gyomaendrőd és térsége, vonzáskörzete számára és minden lakójának lehetőséget, érezhető, élvezhető javulást eredményez a közeli jövőben.

Folytatnánk intézményeink felújítását, az oktatás tárgyi- és személyi feltételrendszerének szinten tartása mellett. Az önkormányzatnak 2000-ben többet kell fordítani annak javítása érdekében.

Kérem Önöket, hogy bízzanak abban, hogy a település nagy múltja mellett a jelen csak átmenet, a jövő mindannyiunk számára biztató.

Én személy szerint is bízom ebben, és abban is, hogy Gyomaendrőd a következő évezred első éveiben a fejlődés mellett ténylegesen egy egységes településé válik.

Kívánom, Gyomaendrőd minden lakosának, egyéni és családi tervei, célkitűzései, a város egészének elképzeléseivel együtt valóra váljanak, és ehhez kérem városunk minden lakójának megértését, támogatását.

Mindenkinek Békés, Eredményekben Gazdag, Boldog, Új Esztendőt kívánok!

Dr. DÁVID IMRE
polgármester

Balra: a gyomai felújított termálkút átadása: Hantostekerti kút.

Lenn: A most épült Endrőd-Öregszőlő kerékpárút átadása, Dr. Mucsi Imre államtitkár az átadó.

ÚJ ÉG ÉS ÚJ FÖLD

II. János Pál papi imája
a 2000. év nagy jubileumára

Légy áldott, ó, Atyánk, ki mérhetetlen szeretetben megszületett fiadat ajándékozta nekünk. Ő megtestesült a Szentlélektől a Szűzanya legtisztább méhében és mintegy kétezer éve megszületett Betlehemben. Útitársunk lett, s új értelmet adott a történelemnek, közös utunknak az Új Ég és Új Föld felé, melyet szorongás és szenvedés, hűség és szeretet kísér. Ennek végén Te, a halált legyőzve, minden leszel mindenben.

Dicséret és dicsőség Néked, Legszentebb Háromság, egyedüli és legfőbb Isten!

Kegyelméből, ó, Atyánk, a jubileumi Szentév legyen a teljes megtérés és a hozzád való örömteli visszaérkezés éve, legyen az emberek közti megbékélés és a nemzetek között újra megtalált harmónia ideje. Olyan idő, melyben a lándzsát sarlóvá olvasszják, a fegyverek zörgését pedig a béke dala váltja fel. Add meg, ó, Atyánk, hogy a jubileumi Szentévet a Lélek harangjára figyelmesen, Krisztus követségében hűségesen, az Íge hallgatásában szorgosan, a szentségek vételében buzgón élhessük meg.

Dicséret és dicsőség Néked, Legszentebb Háromság, egyedüli és legfőbb Isten!

Tartsd meg, ó, Atyánk, a Lélek erejében egyházad, mely az új evangelizáción fáradozik. Vezsd lépteinket a világ útjain, hogy életünkkel hirdessük Krisztust. Irányítsd földi zarándoklunkat az örök világosság Városába. Jézus tanítványai ismét szeretettel forduljanak a szegények és elnyomottak felé, legyenek szolidárisak a szükségben szenvedőkkel, készek az irgalmasság cselekedeteire, s bocsássonak meg a testvéreknek, hogy maguk is elnyerjék bocsánatot!

Dicséret és dicsőség Néked, Legszentebb Háromság, egyedüli és legfőbb Isten!

Tisztítsd meg, Atyánk, Fiad tanítványainak emlékezetét, és add, hogy elismerjék bűneiket. Add, hogy egyek legyenek, s hogy a világ higgyen. A nagy vallások követői folytassák a párbeszédet, és minden ember örvendezzék azon, hogy gyermekeid vagyunk. Mária, a nemzetek Anyja könyörgő hangjára egyesüljön az apostolok és keresztény vértanúk kórusa, minden egyes népnek és minden idők igaz embereinek imája, hogy a Szentév mindenki számára, és az egyház számára is a megújult reménység, és a Lélekben való ujjongás éve lehessen.

Dicséret és dicsőség Néked, Legszentebb Háromság, egyedüli és legfőbb Isten!

Néked, Mindenható Atyánk, a világmindenség és az emberiség Teremtője, az idők és a történelem Ura, az Élő Krisztus által, az egész világot megszentelő Lélekben legyen dicséret, tisztelet és dicsőség, ma és mindörökké. Amen.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A Cigány Közösségi Házban történt

A Cigány Kisebbségek Házában, decemberben két alkalommal is ünnepség volt. Az első ünnepségre az ország több helységéből és Budapestről is érkeztek vendégek. Jeles nap volt ez a helyben élő cigányoknak. Egy országosan meghirdetett pályázatot 7 központ nyerte el. Ezek egyike a Gyomaendrődi központ volt. Három program indult. Oktatási, konferencia és Közösségi Ház. 7,5 millió forintot nyertek, a gyomaendrődi pályázók. Mindhárom program megvalósult. Ezen a napon vehette át 15 fő a Bethlen Szakképző Iskola közreműködésével megszerzett agrár vállalkozói képesítést igazoló oklevelet. Közülük 5-en már egy sikeres pályázat segítségével meg is kezdik a vállalkozást. További 12 fő rövidesen a vonatkozó vizsgára megy. December 13.-án indul egy újabb képzés, 15 fő női cipő felső-rez képzést tanul.

Januárban indul a jogsegélyszolgálat, amelynek célja, hogy a vállalkozóvá válást, és más jogi problémákat is helyben, ingyen segítsék, például szerződés-kötési ismeretek, kötelezettség vállalások, stb. Terveik szerint januártól a Gyomaendrődi Közösségi Ház regionális képzőközpont lesz. Felszínre kell, hogy kerüljenek, akik alkalmasak a vezetői irányítói feladatokra is.

Ifj. Dógi János képviselő köszöntötte a vendégeket, és ismertette a megjelentekkel azt a munkát és eredményt, amit részben sikeres pályázatok eredményeként tudtak megvalósítani. A Közösségi Házat berendezték, a tanfolyamot megszervezték, és a Közösségi Ház nemcsak van, hanem működik. Szívesen látogatnak ide fiatalok, idősök egyaránt. Elmondta, hogy jól működik a „Művelt Cigányifjúságért Alapítvány”, amely kuratóriumának eddigi elnöke Várfi András vállalkozó sokat tett az első évben elért eredményekért. A vendégek közül a felszólalók igen nagy elismeréssel nyugtázták a program eredményeit, példaként szolgálhat a Gyomaendrődi Cigány Kisebbségi Önkormányzat munkája és eredménye. A polgármester úr is méltatta az elért eredményeket, gratulált az eredményesen vizsgát tett cigány fiataloknak, és munkájukhoz sok sikert kívánt. Gubucz József a Bethlen Szakképző Iskola igazgatója a cigány fiatalokat tanulásra serkentette, hangsúlyozván, hogy ez az egyetlen útja a fiataloknak a boldoguláshoz. A vállalkozáshoz nemcsak pénz, tudás, hanem akarat is kell, és kitartás. Teleki László úr, az Országos Cigány Önkormányzat alelnöke (Zala megyei Nagykanizsa Központ vezetője) hangsúlyozta, hogy közösen kell megoldani a problémákat, cigányoknak és nem cigányoknak. Nem cigányként sokak többet tudnak segíteni. A cigányok társadalmi esély egyenlőségét segítik a tanfolyamok, pályázatok. De nem elég tanítani a romákat, meg kell őket érteni is!

Dinya László az Önkéntes Tűzoltók Egyesületének elnöke ünnepélyes keretek között (papíron) átadta a „Művelt Cigány fiatalokért Alapítvány”-nak az Egyesület vezetőségének döntése alapján az önkormányzat vagyoni leltárában szereplő, de az Egyesület használatában feleslegessé vált tűzoltókocsit. A nagylelkű gesztust nagy taps kísérte. Ez a kocsit egyike annak az adományoknak, amit a város mecénása Katona Sándor úr hozott Németországból. Az Alapítvány pályázatot nyújtott be a kocsit átalakítására, amely pályázatot e sorok írásakor már kedvezően el is bíráltak, és így az átalakítás költségeire meg van a fedezet. Nem kis büszkeséggel hallgatták a jelenlévők Dr. Várjú Gabriella a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökhelyettesének elismerő szavait. Hogy miért is voltak büszkéek, hát elsősorban azért, mert méltó dicsőítést kapott a helyi cigány kisebbség a közösségi házban eddig végzett munkáért, és ez a dicsőítés egy országos elnökhelyettesétől jött, további okunk a büszkeségre az, hogy az elnökhelyettes asszony Endrőd szülőlete. Az ünnepség kellemes beszélgetéssel és koccintással ért véget.

A következő ünnepségre sem kellett sokáig várni. Tudvalévő, hogy december 16.-án van a Kisebbségek napja, a városban 14.-dikén tartották meg a „Kisebbségek Napját”. Közösen ünnepelt, a Német Kisebbségi és Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A vendégeknek, és saját szórakoztatásukra színvonalas műsort adtak a kisebbség gyermekei. Elsőként a Piroska és Farkas német-magyar változatát, majd éneket, és hegedűszólót hallottunk. A Cigány Kisebbség gyerekei is kitétek magukért. Hegedűszóló, vers, tánc és egy csodálatos „Betlehemes játék volt a műsorukon. A Cigány Kisebbségi Önkormányzat 4 felnőttnek kitüntetést adott át. Kitüntetettek voltak: Dr. Dávid Imre polgármester, Várfi András vállalkozó a kuratórium volt elnöke, Puj Ferenc és id. Dógi János. A fiatalok is kaptak könyvjutalmat, és oklevelet: Szécsi Zsolt, Raffael Tibor, Dógi József, Szécsi Erzsébet, Dógi Karolin, Barac Erzsébet.

Császárné Gyuricza Éva

A KÖZÖSSÉGI HÁZ
JANUÁR HAVI PROGRAMJA

9-én 9.00 órától A Mész Egyesület gyűlése

12-én 16.30 órától Cukorbeteg Klubja

22-én Galambkiállítás

23-án Galambkiállítás

26-án 18.00 órától FKGP gyűlése

29-én 18.00 órától Pótszilveszter a Magányosok Klubja szervezésében

A Közösségi Ház dolgozói örömteli, boldog újévsztendőt kívánnak a „Városunk Gyomaendrőd” olvasóinak és a szerkesztőségnek.

A programokkal kapcsolatban érdeklődni lehet a Közösségi Házban.

Változások a lapban! Tisztelt Olvasó! Folyó évben új sorozatok indítottunk.

Amint látni fogja „Történelmünk nagyjai” címmel hónapról-hónapra végig kísérik Önt hazánk elmúlt századain, történelmünk dicső alakjainak bemutatásával a honfoglalástól a XX. század végéig. Ez az arcképcsarnok azonban nem lehet teljes, hisz ezeréves történelmünk bővelkedik kimagasló egyéniségekben, akiknek bemutatására nem is vállalkozhatunk korlátozott terjedelmünk miatt sem. Ugyanez okból a bemutatottak jellemzésére is mindössze néhány sor áll rendelkezésünkre. Célunk csupán az emlékezés és az emlékeztetés volt! Bizunk abban, hogy a kedves Olvasó megértve törekvéseinket örömmel veszi kezébe majd e munkánkat. Örömlénk, ha véleményükkel, tanácsaikkal, akár néhány sorban is, felkeresnék szerkesztőségünket.

Új sorozatunk mutatkozunk be az „Ízes ízek” rovatunkkal, főképp háziasszonyoknak szóló, de főzni szerető férfi barátainknak is ajánlott receptekkel, finomságokkal. Azt reméljük, hogy megnyeri tetszésüket új kezdeményezésünk.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának vendégei a Katolikus Iskolában - December 11.-dikén a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezetének meghívására eljött városunkba Csallóközi Zoltán a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának titkárság vezetője és Latorcai Csaba vallásügyi referens. Az esti program előtt ellátogattak a Szent Gelért Katolikus Általános Iskolába, ahol az igazgató bemutatta az iskolát, ismertette eredményeiket és terveiket. A vendégek nagy elismeréssel nyugtázták a látottakat és hallottakat.

MEGHÍVÓ - Az endrődi származású Kunkovác László fotóművész, a Magyar Kultúra Napján, 2000. január 22-én 11 órakor Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban, mutatja be „Pásztor emberek” címmel fotókiállítását, mely február 27-ig várja látogatóit. A kiállítást Szent Tibor író, néprajzkutató nyitja meg.

A kiállítás a millennium évében a megye több városában is bemutatásra kerül.

Szerettel hívjuk és várjuk mindazokat az olvasóinkat és a gyomaendrődi polgárokat, akik a népművészet, a fotóművészet iránt érdeklődnek.

Köszönet a megemlékezésért! Karácsony előtti napokban a város minden 72 évet megélt polgárát Gyomaendrőd Város Önkormányzata ajándékkal köszöntötte. Ez úton mondunk köszönetet nevükben a kedves, szép, és megtisztelő megemlékezésért.

Karácsony a Blaha úti Idősek otthonában - December 18-án szent mise és az ősi betlehemi játék keretében bensőségesen ünnepelték a közelgő Karácsonyt. Az ünnepség alkalmával Császárné Gyuricza Éva képviselő asszony finom kaláccsal, gyümölcscsel és szaloncukorral köszöntötte a Házban élőket. Az otthon lakói meghitt hangulatban, karácsonyi énekeket énekelve töltötték az estét.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Bencze Sándor Endrőd első iskolaigazgatója

1851-ben született Érsekújváron. Apja részt vett az 1848-as szabadságharcban. A tavaszi hadjárat győztes nagysallói csatájában folytatott hősi magatartásáért kitüntették. Sebesüléséből gyógyulva Klapka seregébe állt Komáromban, ahonnan visszatért Újvárra. Ott született fia Sándor.

Középiskoláit és a tanítóképzőt Esztergomban végezte 1874-ben. Ott jegyzői oklevelet is szerzett. Apró termető. Merész fantáziájú, művészi értékekkel megáldott ember volt. Első munkahelye Zsámbékon volt.

Endrődre 1881-ben került. Itt előbb a lányok, majd hamarosan a fiúk tanítója lett. Katonai szolgálatot Bosznia okkupációjában teljesített, mint népfelkelő hadnagy.

Felesége, Nitzmann Ilona 1884 és 1904 között 10 gyermekkel ajándékozta meg férjét. (Ilona, Lajos, Sándor, Margit, János, Kálmán, László, József, Mária Erzsébet) Közülük József tanítóként dolgozott a mai Hunyán. Leventeoktató és a dalárda karnagya is volt. Vallásos magatartása miatt 1950 Békésre helyezték át. Felesége Tihanyi Mária ugyancsak tanító volt, a Szobieszki János lengyel fejedelem egyenes leszármazottja. Bencze Mar-

git és Fehérvári Ferenc tanító házasságából született ifj. Fehérvári Ferenc, aki az MTI fotóművészeként országos hírnévre tett szert, ő is tanító volt.

Bencze Sándor Zelinka János plébánostól kapott megbízást az igazgatói állásra. Az elemi iskolán kívül az iparos iskolát és vezette. Igen értékes munkát végzett a jó nevű endrődi iparosság teljes megelégedésére.

Nagy érdemeket szerzett a törökök kiűzése 200. évfordulójának megünneplésében, és az 1886 évi Millenniumi ünnepségek méltóságteljes megszervezésében.

1895-ben Grócz prépost plébános kérésére összeállította az Endrődi Iskolák Történetét. A gyomai Kner Nyomda által kiadott Békés Megye Földrajzához az Endrődre vonatkozó fejezeteket is ő írta.

1930-ban, Csernus Mihály plébános idején Endrőd Története c. összeállítást Kovács Mátyás, Palotai Ferenc, Lesniczky Sándor tanítók és Koczás Sándor polgári iskolai igazgató közreműködésével készítette el.

Szinte egész működése alatt és nyugdíjasan is részt vett az Egyház Tanács munkájában. Komoly, felelősségteljes munkája, egyházi pénztárosként is nagyon értékes volt.

Fiatalabb éveiben a kántort is több esetben helyettesítette. Tanítványai iránt szerető szigor volt jellemzője. Endrőd két kiválóságának: Uhrin Péter parasztfestő és Farkasinszki Imre, országosan ismert primás és nótaszerző sikeres útjait egyengette.

1924-ben vonult nyugdíjba 47 évi áldásos tevékenysége után. "Mint nyugdíjas, jelentős segítségül szolgált különböző egyházi egyesületeknek. Megtestesült eszménye volt a küzdő, dolgos, katolikus magyar tanítónak... a legmagasabb helyről, Krisztus földi helytartójától kapott rendkívüli kitüntetést. Öszentsége XI. Pius pápa Pro Ecclesia et Pontifice érdemkereszttel tüntette ki." (Ez a legmagasabb értékű kitüntetés, amiben nem egyházi személyek is részesülhetnek.)

1935-ben elveszti hűséges feleségét. 1937. október 28-án pedig Ő is megtér Teremtőjéhez. A Szarvasvégi temetőben, Újházi Miklós országos hírű főkantor szomszédságában nyugszik, aki a rengeteg gyászolótól könnyekig megható búcsúztatóval köszönt el a halott nevében.

A búcsúztató záró sorait idézem:

„Bölcsőjétől távol,
Megpihenni itt óhajt,
Nálunk Érsekújvár helyett,
Hűséges párja mellett.
Édes lesz az álma majd.”

A Hármaskörös 1937. Novemberi számának megemlékezése pedig így fejeződik be: "Kérjük a Mindenhatót, hogy hívő lelke találja meg az égi haza csendes békességében az örök boldogságot! Viszontlátásra Jézusnál!"

Márton Gábor

Emlékezzünk Bajcsy Zsilinszky Endrédre!

1944. december 24-én, Karácsony Szent estéjén Sopronkőhidán kivégezték a Magyar Nemzeti Felkelés vezetőjét, a Magyar Országgyűlés képviselőjét.

Lehetősége lett volna megszökni, de kijelentette, hogy nem lehet hűtlen a szabadság eszméjéhez, melyért Kiss János, Nagy Jenő, és Tartsay Vilmos életüket áldozták.

„Édes hazám, kedves feleségem Isten veletek”- voltak utolsó szavai, s befejezte példás életét dicső szabadsághősünk, a mi Vaszkó Mihályunk barátja.

Történelmünk nagyjai

Árpád fejedelem ? - 907 (uralkodott 895 - 907)

Árpád, Álmos fia, akit a magyar törzsszövetség 7 törzse választott fejedelemmé, a hagyomány szerint pajzsra emelve Etelközben. 895 tavaszán érkeztek a Kárpát medencébe és 902-re birtokba is vették az egész medencét. Árpád a Körtvélytő partján nagy gyűlést tartott a nemzet előkelőivel, mintegy 34 napig. Ezt a helyet "Szer"-nek nevezték el (Ma Ópusztaszer), ahol a krónika szerint: *megállapították az ország minden igazát, miképpen szolgáljanak a vezérnek és előkelőinek, vagy miképpen tegyenek törvényt minden elkövetett vételről.* "Ezt a megállapodást a törzsek vezetői vérszerződéssel pecsételték meg. Így fejezte be a honfoglalás nagy művét Árpád a magyar törzsszövetség hét törzsével (Nyék, Megyer, Kürt-Gyarmat, Tarján, Jenő, Kér, Keszi) és a hozzájuk csatlakozott székelyek és avarok egyesült erejével.

Géza fejedelem 949 ? - 997 (uralkodott 970 - 997)

Taksony vezérnek és egy előkelő kun nőnek a gyermeke. A vezér halála után 972 (?) táján kezdett uralkodni. 973-ban követeket küldött Ottó német császárhoz s békét kötött Németországgal. Géza fejedelem 974 táján megkeresztelkedik. Lányai már kereszténynek születtek. E tájt kezd megerősödni a kereszténység hazánkban. Politikai éleslátás és cselekvőkészség napkeleti gőg barbár nyersséggel párosulva jellemzi Géza karakterét. Fejedelmi kíséretéből alakult ki a szervezett központi hatalom első formája. Így ő készítette elő az államalapítás nagy művét, melyet fia, István folytatott.

Szent István király 975 ? - 1038 (uralkodott 997 - 1038)

Az államalapítás nagy művének befejezője. 997-től uralkodott, mint fejedelem. 1000. december 25, vagy 1001. január 1-én koronázták a pápa által küldött koronával keresztény királlyá. Uralkodása elején meg kellett védenie országát a külső és belső ellenséggel szemben. Leverte az ellene lázadó somogyi Koppány vezért, az Erdélyt uralma alatt tartó Gyulát, a Maros vidéki Ajtonyt, szembeszállt az Erdélyt támadó besenyőkkel s leverte azokat. Erős központi hatalmat teremtett. Templomokat, kolostorokat (Pannonhalma, Pécsvárad, Bakonybél) építtetett, születési helyén Esztergomban is püspökséget alapított. Nemcsak megszervezte, meg is védte a magyar keresztény államot. Fia Imre, akinek Szent Gellért püspök volt nevelője, 1031-ben meghalt. István gazdag, rendezett országot hagyott örökül az utódokra.

Szent László király 1040 ? - 1095 (uralkodott 1077 - 1095)

I. Géza halála után a nemzet őt tette királlyá. Sok harcot folytatott az országra törő besenyők, és kunok ellen. 1083-ban ünnepelte az ország I. István szentté avatását. 1091-ben Horvátországot elfoglalta s Álmos herceg kormányzására bízta. A megvert kunok nagy részét a Jászságban telepítette le. Békét kötött IV. Henrik római császárral.

1092. május 20-án zsinatot tartott Szabolcsban, ahol az egyház és keresztényég biztosításáról gondoskodott. Püspökségek számát a zágrábiival gyarapította. A harcokban vitézségével mindig kitűnt. Nagy-Váradon a róla elnevezett székesegyházban temették el. Sirjánál sok csoda esett. 1192-ben fénnel ülték meg a szentek közé való iktatását". Mind a kül- és belviszonyokat tekintve szilárd országot hagyott utódaira.

II. Géza király 1129 - 1162 (uralkodott 1141 - 1162)

II. Béla fia volt, akit 12 éves korában koronázták királlyá. Nagy érdemeket szerzett hazánk védelmében vívott harcokban a terjeszkedő bizánci birodalommal. Dunai hajóhadat állított fel s így védte Zimony környékét a bizánci flotta ellen. A váltakozó sikeres harcokat az 1155-ben kötött béke követte. A gazdasági élet fejlődését telepítésekkel, az erdélyi és szepességi szászok betelepítésével segítette elő. 1147-ben Ottó freisingi püspök így írja le országunkat krónikájában: "Ezt az országot, melyet mindenfelől hegyek és erdők vesznek körül, régen Pannóniának hívták. Természetből annyira kellemes és szép, földje annyira gazdag, hogy szinte Isten paradicsomához, vagy Aegyptushoz hasonlítható."

IV. Béla király 1206 - 1270 (uralkodott 1235 - 1270)

II. Endre fia, Béla koronázása 1235. október 14-én Fejérváron volt Szent Péter templomban. Megkísérelte a központi hatalom kiépítését. A kőmonostori országgyűlésen a kunokat letelepítette, akik 40 ezer fegyverrel hazánkba menekültek a hódító mongolok elől. Az 1241-42 évi tatárjárás leírhatatlan pusztítást hozott az országra. Inség és éhhalál pusztított. A tatárok kivonulása után a király külföldről gabonát és igavonó marhákat hozatott, az elesett egyházi és világi tisztviselők helyére újakat állított. Az elvesztett oklevelet megújította, új városokat építtetett (Pest, Zólyom, Selmec, Késmárk) Budán várat építtetett. 1246-ban Frigyes osztrák hercegtől visszafoglalta a nyomor idején átengedett vármegyéket. Méltán érdemelte ki a második államalapító nevet.

Nagy Lajos király 1326 - 1382 (uralkodott 1342 - 1390)

Károly Róbert rendezett és gazdag királyságot hagyott fiára I. Lajosra, akit a történelem Nagy jelzővel ruházott föl. 35 hadjáratot vezetett. 1370-ben Kázmér lengyel király halála után a rendek királyukká választották s ezzel perszónál unió jött létre Kelet-Európa két leghatalmasabb állama között. Birodalma az Adriától a fekete tengerig terjedt. Hódításaihoz fűződik a "három tenger mosta magyar birodalom" legendája. Segítette a városok fejlődését, ami egy sor város (Buda, Kassa, Pozsony, Sopron) megerősödéséhez vezetett. Királyi udvara a korai humanista műveltség és a lovagi életforma központja lett. 1367-ben a Pécselt felállított főiskolán a szabad művészeteket és a jogot oktatták. Aversa ostrománál életveszélyesen sebesült meg egy nyíl által.

Forrásmunkák: *A magyar nemzet története (1896)*, Révai Nagy Lexikona (1913) *Új Magyar Lexikon (1962)* Györffy György: *István király és műve (1977)* Somogyi Győző, Hermann Róbert: *Magyar Hősök archépcsarnoka (1996)*

Katolikus oldal

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

január 9-én, és 23-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Hétköznap szerda kivételével este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 15 órakor.

Mindennap imádkozzuk az Úr atlan: nem szerethetjük Istent, imádságát, a Miatyánkot. Hogy akit nem látunk, ha nem szeretjük jobban megértjük, folytatjuk a a testvért, a nővért, akit látunk. Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

V. „Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek“

Megdöböntöz az a kérés. Ha csak az első tagmondatot tartalmazná - bocsásd meg vétkeinket - benne lehetne érteni az Úr imádsága első három kérdésében, hiszen Krisztus áldozata a „bűnök bocsánatára“ van. De a második tagmondat szerint kérésünk csak akkor nyer meghallgatást, ha mi előbb teljesítünk egy követelményt. Kérésünk jövő felé irányul, válaszuknak azt meg kell előznie. Egy szó köti össze a ketőt: „miképpen“.

„Bocsásd meg vétkeinket“...

Merész bizalommal kezdtünk imádkozni a mi Atyánkhoz. Amikor azért könyörögtünk, hogy szenteltesse meg az ő neve, azt kértük tőle, hogy mi legyünk egyre megszenteltebbek. Azonban bár a keresztényi ruhát magunkra öltöttük, szüntelenül vétkezünk és elfordulunk Istentől. Most ebben az új kérdésben visszatérünk hozzá, mint a tékozló fiú és ahogy a vámos tette, mi is elismerjük előtte, hogy bűnösök vagyunk. Kérésünk „vallomással“ kezdődik, amelyben egyszerre valljuk meg saját nyomorúságunkat és az ő irgalmasságát. Reményünk szilárd, hiszen Fiában „nyertük el a megváltást, bűneink bocsánatát“ (Kol 1,14, Ef 1,7). Bocsánatának hatékony és kétségbevonhatatlan jelét megtaláljuk az Egyház szentségeiben.

Márpedig, és ez félelmetes, az irgalomnak ez a folyama nem halthat be szívünkbe akkor, ha mi nem bocsátottunk meg azoknak, akik ellenünk vétkeztek. A szeretet, mint Krisztus Teste, osztha-

Ez a kérés olyan fontos, hogy erre az egyre visszatér az Úr és tovább fejtegeti a hegyi beszédben. A szövetség misztériumának ez a döntő következménye lehetetlen az embernek, de „Istennek minden lehetséges“.

„...miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek“

Ez a „miképpen“ többször előfordul Jézus tanításában: „Legyetek tökéletesek, miképpen a ti mennyei Atyátok tökéletes“ (Mt 5,48), „legyetek irgalmasok, miképpen a ti Atyátok is irgalmas“ (Lk 6,36), „új parancsot adok nektek, szeressétek egymást, miképpen én szeretlek titeket“ (Jn 13,34). Lehetetlen betartani az Úr parancsát, ha arról van szó, hogy az isteni modellt külsőleg utánozzuk, de itt él, és a „szív mélyéről“ jövő részesedésről van szó Istenünk szentségéből, irgalmából, szeretetéből. Egyedül a Szentlélek, aki a „mi életünk“ (Gal 5,25), képes ugyanazokat az érzéseket kelteni bennünk, melyek Krisztus Jézusban megvoltak. Így a megbocsátás egysége lehetségessé válik. „Kölcsönösen megbocsátunk egymásnak, miképpen Isten is megbocsátott nekünk Krisztusban“ (Ef 4,32).

Így válik életté az Úr szava, amelyet a megbocsátásról mondott: a szeretet, mely a szeretet végső határáig szeret. A szívtelen szolgáról szóló példabeszéd, amely megkoronázza az Úr tanítását az egyházi közösségről, ez-

JANUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

1. Szombat: Szűz Mária, Isten Anyja (Üjév)
2. Vasárnap: Urunk megjelenése (Vízkereszt)
9. Vasárnap: Urunk megkeresztelkedése
13. Csütörtök: Szent Hiláriusz püspök, egyháztanító
15. Szombat: Remete Szent Pál
17. Hétfő: Szent Antal apát
18. Kedd: Árpád-Házi Szent Margit
20. Csütörtök: Szent Fábán pápa, Szent Sebestyén vértanú
21. Péntek: Szent Ágnes szűz, vértanú
22. Szombat: Szent Vince diakónus, vértanú
24. Hétfő: Szalézi Szent Ferenc püspök és egyháztanító
25. Kedd: Szent Pál apostol megtérése
26. Szerda: Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök
27. Csütörtök: Merici Szent Angéla szűz
28. Péntek: Aquinói Szt. Tamás áldozópap egyháztanító
31. Hétfő: Bosco Szent János áldozópap

Miért a 2000. év jubileuma?

„Jelentőségteljes az, hogy ma már szinte az egész világ minden népe az időt Krisztus születésétől számítja“. „Az új évezred küszöbén a keresztényeknek alázatosan föl kell tenniük a kérdést az Úr színe előtt, hogy mennyiben felelősek ők is korunk bajaiért.“

Elektronikus korszakunkban mi legyen véleményünk az emberiség társadalmi viszonyairól?

Továbbá hogy áll a helyzet a keresztények tanúságtételét illetően a mai világban? „A Jubileumnak növelnie kell a mai keresztényekben a hitet az önmagát Krisztusban kinyilatkoztató Istenben, erősítenie kell a reményt az örök élet várásában, és tökéletesítenie kell a szeretetet, hogy tevékeny legyen a testvérek szolgálatában“.

Könnyebbik végén veszi a dolgot, aki panaszkodik a világ bajairól. Mit tessel azonban Te, személyesen, hogy a Jó győzzön?

A Jubileum az Úr ajándéka Számokra, hogy megújíthasd életed, és tanúságot tethess hitedről. (Idézetek: II. János Pál pápa)

Felnőtt keresztelés! Azok a felnőtt fiatalok, akik szeretnének megkeresztelkedni, mert gyerekkorukban ez elmaradt, jelentkezzenek január folyamán az endrődi plébánián, február első szombatjától előkészítőt indítunk számukra. Telefon: 66/283-940

A Városunk Szerkesztőségének köszönöm az Életműdíjjal kapcsolatos jókívánságukat. Isten áldása legyen mindannyiukkal.

Szurovecz Vince esperes, békésszentandrászi plébános

zel a megállapítással zárul: „Így tesz mennyei Atyátok is veletek, ha mindegyitek meg nem bocsát szívből felebarátainak“. Valójában „a szív mélyén“ kötődik és oldódik minden. Nincs hatalmunkban többé nem érezni vagy elfelejteni a sértést, de a szív, mely megnyílik a Szentléleknek, a sebet együtt szenvedéssé alakítja, és közbenjáró imává alakítva a sértést, megtisztítja az emlékezt.

A keresztény ima elme egy egészen addig, hogy megbocsát az ellenségnek. Atalakítja a tanítványt és Mesteréhez formálja. A megbocsátás a keresztény ima csúcspontja, az imádság adománnyát csak az isteni szájalomra ráhangolódott szív képes befogadni. A megbocsátás arról is tanúskodik, hogy a mi világunkban a szeretet erősebb, mint a bűn. A múlt és a jelen vértanú ezt a tanúságot adják Jézusról. A megbocsátás alapvető feltétele annak a kiengesztelődésnek, amely Isten gyermekei és Atyjuk

között, valamint az emberek között megvalósul.

Sem határa, sem mértéke nincs ennek a lényegileg isteni megbocsátásnak. Ha sértésekről van szó (Lk 11,4 szerint „vétkek“-ről, Mt 6,12 szerint „adóság“-ról), ténylegesen mi mindig adósk vagyunk: „Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel“ (Róm 13,8). A Szentháromság közössége minden kapcsolat igaz voltának forrása és kritériuma. Ezt a közösséget pedig az imádságban éljük meg, főleg az Eucharisztia-ban.

Isten nem fogadja el az egyenetlenkedést szitók áldozatát. Elküldi őket az oltártól, hogy előbb engesztelődjenek ki testvéreikkel, Isten a békés imádságokkal akar megbékélni. A legszebb békesség Isten számára a mi békénk, a mi egyetértésünk az Atyában, a Fiában és az egész hívő nép Szentlelkében.

Az oldalt szerkesztette: Iványi László plébános

Karácsonyi ünnepség

December 11-én délután öt órakor a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola kisdiákjainak pásztorjátékával kezdődött a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrödi Szervezetének az évszázad utolsó karácsonyi ünnepsége.

Csodálattal, és igaz szeretettel hallgattuk, és hosszantartó tapssal jutalmaztuk e magas szintű és tökéletesen előadott műsort, melyet az iskola új igazgatója, Harmath József irányításával és zenei kíséretével adtak elő.

Az MKDSZ elnöke köszöntötte a vendégeket. Semjén Zsolt helyettes államtitkár úr üzenetét és jókívánságait a körünkben megjelent Csallóközi Zoltán úr, a minisztérium titkárságának vezetője tolmácsolta, és egyben okát adta távolmaradásának is. Körünkben üdvözölhettük a Csallóközi úr társaságában megjelent

Latorcai Csaba vallásügyi referens urat is.

László atya evangéliumi felolvasása után Ungvölgyi János mondta el Márai Sándor 1956 karácsonyára írott versét: Mennyből az Angyal címmel. Majd gyertyafény mellett, meghitt hangulatban énekelünk karácsonyi énekeket Harmath igazgató úr zenei kíséretével.

A műsor befejeztével Fülöp Zoli és dombszögi csapata jeleskedett az általuk készített finom vacsora felszolgálásával, amely szintén elnyerte a társaság tetszését. Közben megindult a baráti csevegés, vidám társalgás asztaltól asztalig.

Az este befejező részében a már izgalommal várt tombolahúzás következett.

A kölcsönös jókívánságok után azzal búcsúztunk, hogy 2000-ben újra találkozunk.

Úgy legyen!

Vaszkó András

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán
megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI
munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659

vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendröd,
Juhász Gyula utca 34/1.

Emlékezetre méltó dolgok a régi Gyomáról

Nagy időt megélt néhai atyámfiaitól hallottam sok mindent gyűjtő útjaimon. Kérdezgettem is őket, meg mondták nekem maguktól is szívesen. Így aztán összegyűjtöttem nekem több dobozra menő „cédulám”, jegyzetemet. E mostani borongós, januári napokon nekem igen kedves feljegyzéseket rakosgatom, rendezgetem, ki tudja hányadszor, s azon kapom magam, hogy mindig újat mondanak. Hátha másoknak is, gondolom én, s így szerbe-számba véve itt adok közre jó néhányat e becses gyűjteményből.

A nagy templom (t.i. református templom) építésének ideje körül jó néhány család sokkalta a külön kivetett templomépítési hozzájárulást, mert amúgy is magasnak találták az adót s közterheket. Ekkor pedig még csak a tornyot kezdték építeni 1790 táján. Az emlékeztet úgy tudja, hogy „400 ember” felkerekedett és elmentek Délvidékre Debelyácsára (volt Torontálvásárhely is), ahol Gyomai utca is van (ma Szerbia), de mentek Komádiba, meg Igazfalára (Krassó-Szörény vármegye, ma: Dumbravica Románia).

Gyoma és Endrőd között volt egy kis község, Nyárszeg. Ez a török hódoltság elején már elpusztult. A török dúlás után nem ülték meg újra. Ez volt a legkisebb falu a környéken. A visszazállingóztott lakosok egy része Gyomára, másik része Endrődre költözött. Emiatt aztán Gyoma és Endrőd között határviták voltak, hosszú pereskedés, torzsalkodás volt köztük. Innen ered a „Peres dülő” neve.

A „cuharé” afféle mulatság volt, a „szegényebb népretegeknél” volt szokásban, mégpedig inkább a tanyavilágban. „Szegényes körülményeik, meg öltözetük miatt” nem tudtak bálokba járni. A kútgémre egy „tőkast” (fűzfából, faháncsból fonott szénhordó kas, tőtek készítették, innen a neve) akasztottak, azt felhúzták s az volt a jel arra, hogy ott abban a tanyában, akkor este

cuharé lesz. Irigység, rossz szomszedság, „Vírus verkedés”, meg tudja a fene mi miatt még, besúgták s a lovascsendőrök „szíjjelvertik” sok esetben.

Idős atyámfia még a nagyszüleitől hallotta, hogy a gyomai városháza megett időnként kifeküdt a Körözs partra egy nagy hal, s ha valaki meg akarta von’ fogni, azt bekapta. Ez inkább olyan gyerekijesztő mese lehetett, mint hogy; „ne igyál olyan sokat te kölyök, mer’ vízi bornyú nő a hasadba”, aztán „setít este ne menny sehoval ki, mer’ elkap a rézf...ú bagoly”. Az iskolába is egyszer a tanfelügyelő „vegálta a gyerekeit” a szűnyog ismereteiről. Akkori szokás szerint „körülkérdezte”: „Na ides gyerekek mi az? Setítbe szálldos, zümmög, oszt szúr, aztán meg veszettül viszket.” Gondolkozik a gyerek merevül...egyszer csak kivágja a feleletet, mint a rezet; „Tanfelügyelő úr kérem, az alighanem a rézf...ú bagoly lesz!”

Néhai módos gazda família egyik tagja, akinek gyönyörű szép négy fák csödör húzta a szánkóját, bundában, csikorgó hidegben száguldott hazafelé a tanyáról. Az országúton sedergett a nagy hóban egy takaros, még bebugolyálva is csinos, alfafarú nőszemély. Gazduram szerette a szép nőket (is), hát megszánta, megosztotta vele a tizenkét racka bürből készült bundát is. Nem is részletezem, gazduram „gatyabajt” kapott. Igen nagyon restellte, abba maradtak a doktorral, hogy az törtint, hogy széllal szembe pisált, oszt a szél megfertőzte. Innen lenne osztán a mondás is, hogy szél ellen nem lehet pisálni.

Mindezek még ama boldogabb békeidőkben történtek, az első nagy háborúnak előtte. Neveket mégsem írtam, nehogy baj legyen belőle. El is felejtődtek már mindezek. Olvasóink derűségére szántam, mire e sorok megjelennek vidám farsang táján.

Cs. Szabó István

BETLEHEMEZÉS ENDRÖDÖN

- Régen a betlehemesek így köszöntek be a házakhoz: „Adnak-e szállást a kis Jézusnak?” Ha azt látták a házbelieliek, hogy a betlehemesek „nem rendes emberek”, akkor gyakran ez volt a válasz: „Neki igen, de nektek nem!” De ti rendesek vagytok, ezért hozzám bármikor jöhettek, különösen azért is, mert egy nagyon szép régi endrődi népszokást elevenítettetek fel, és nagyon örülök, hogy ezt egyáltalán valaki elkezdte.

Ez a rövid beszélgetés részlet Vaszkó Irén tanárnő lakásában hangzott el advent 4. vasárnapja előtti szombaton, amikor néhány lelkes endrődi diák lajbikkal, pásztorbotokkal, palástokkal, koronákkal, hosszú fehér ruhákkal, angyalszárnyakkal, betlehemi csilgaggal és az id. Harnos Vince által készített és feldíszített hordozható kis betlehemmel felszerelve előadták nála - Endrődön kb. 50 év után először - a házi betlehemes játékokat.

Ezt követően a karácsony előtti napokban az utcákon is felfigyelhetek az endrődiek a házakat járó, karácsonyi énekeket éneklő, jelmezes fiatalokra. A lelkes csapat tagjai: a Rózsahegyi Kálmán Ált. Iskola hatodikosai (Pápai Norbert, Fülöp Zsófia, Korszok Katalin, Oláh Beatrix, Szekercsés Adrienn), egy piarista diák (ifj. Harnos Vince), egy szakközepes leány (Kiss Anikó) és egy pap (József atya), játékukkal hirdetve a Megváltó születésének örömhírét. Megfordultunk többek között az endrődi szociális otthonokban is, ahol megtekinthették ünnepi szentmisével egybekötött műsorunkat. Tisztelettel megköszönjük vendéglátóink meghívását, ajándékait, mind az Otthonok vezetőinek, mindpedig azoknak, akik lakásukon vagy munkahelyükön fogadták a betlehemeseket.

Az idősebbek még jól emlékeznek ezekre a ma már kiveszőfélben lévő népi szokásokra. Bizonyára kedves emlékeik fűződnek ezekhez. Mégis, sokan feltehetik a kérdést: „Szükség van még ilyesmire? Mi értelme van ennek?” Juhász Gyula így válaszol nekünk: „Vigyázzunk, hogy ki ne haljanak az éneklő népek, a mítoszalkotó népek, a képiró asszonyok, és faragó emberek, mert az ember hal ki velük.”

A régi életét teljesen átszötte az a tiszta vallásosság, amely - a Biblia szavaival - só és kovás a világban, amely ízt és új erőt ad az élet küzdelmeiben. A vallásosság átjárta a mindennapokat, a munkát, a szokásokat, a hagyományokat, ünnepeket. A tiszta hit tiszta erkölcsöt és emberi tartást adott.

Mennyire fontos lenne megtanulni újra ünnepelni. Az ünnep igazából maga az élet. Örvendetes emlékezés a múltra, a jelen örömteli elfogadása, és bizakodó pillantás a jövő felé. Az ünnep a régmúlt esemény újra felidézése, újra átélése és jelenvalóvá tétele. Nemcsak rövid pihenés a nagy hajsza közepette, hanem a lélek újra születése és érzelmi, erkölcsi, természetfölötti növekedés. Az ünnep közösséget formál, s egy szívvé, egy lélekkel tesz. Az ünnep lényege az öröm. Öröm az Istennel és az egymással való közösségnek.

Egy nép pusztulását nem a gazdasági válság, nem a munkanélküliség okozza, hanem a lelki, szellemi értékek hanyatlása. Mentjük meg hagyományainkat, mentsük meg népünket!

Itt mondunk köszönetet Szécsi Zsoltnak is, aki az endrődi cigány Közösségi Házban betanította és a város több pontján előadta a Néri Szent Fülöp Ifjúsági Csoporttal a 2. sz. endrődi betlehemes. Köszönet munkájáért és fáradozásáért.

HÁROMKIRÁLY-JÁRÁS

A házi betlehemezés nagy sikerétől és népszerű fogadtatásától kedvet kapva szeretnénk a Háromkirály-járás népszokást is feleleveníteni.

Az ünnep lényege: Vízkereszthez, vagyis Urunk Megjelenése (jan. 6.) ünnepéhez kapcsolódik. Az Isten emberré lett, megjelent a földön, hogy megváltsa és üdvözítse az emberiséget. Az Ő érkezésének voltak tanúi a napkeleti bölcsek (háromkirályok) akik hódoltak előtte és értékes ajándékokat adtak neki (aranyat, tömjént, mirhát). Mi is Jézust ismerjük el életünk fölött egyetlen Urnak és Királynak.

Az ünneplés módja: három-királynak öltözött fiatal járja a házakat, énekekkel, verssel földelődve a bibliai bölcsek látogatását Jézusnál.

A betlehemezéshez hasonlóan várjuk a meghívásokat! Jelentkezni lehet a plébánia irodájában hivatali időben, január 6-ig.

Hüse József káplán

Amikor Ő a Körös-menti tájról elindult...

Gyomaendrőd város oly gazdag itt élő és már innen elszármazott művészekben, hogy alig múlhat el hónap, hogy egy-egy kiállításról, egy-egy új könyv megjelenéséről be ne számoljunk olvasóinknak. Ez úttal is ezt tesszük.

Bella Rózstát bemutatnunk nem kell, már csak azért sem, mert lapunk fennállásának hat éve alatt (ez már a hetedik évfolyam) olvasóink végig kísérelték kiállításról-kiállításra a művészt.

Múlt év december 3-án nyílt meg az a nagy érdeklődéssel várt kiállítás, s január 2-ig tartott, melyen Bella Rózsa grafikáit mutatta be Vácott, a Madách Imre Művelődési Központ emeleti galériájában. Az érdeklődést csak fokozta a Váci Polgár c. helyi lap, mely többek között így „harangozta be” az eseményt: „Képei újraálmodják a régmúltat: a funkcióikat vesztett kenderáztató gödrök, a lebontásra ítélt tanyák világát adják vissza.”... „grafikáit két motívum kíséri: az endrődi szülőfalu és tanyavilág; a másik: a száguldó, az ügető ló, mint a mozgásban lévő állat motívuma.”

A kiállítást Kántor János festő és grafikusművész nyitotta meg. Melleg, baráti szavakkal mutatta be Rózstát közönségének, utalva a régi keletkezett barátságra. Előadásában méltatta az endrődi Bella-családot „akik verset írnak, sőt versírás mellett grafikával foglalkoznak, festenek. Egy teljes család valahol az Alföld közepén.” Ebből a családból indul el Bella Rózsa,

aki grafikus művész? A tanárnő? A kedves ember? Nem kérem. Mindez együtt. Élethivatásként vállalja, hogy művész és egyben tanár. A legszebb és a legnagyobb pályát vállalja ilyenkor magára, természetesen ennek minden nehézségét önmagában hordozva, hiszen a napi munka mellett, a napi problémák mellett művészi tevékenységet folytatni nem is olyan egyszerű dolog.”

Művészetéről e szavakkal beszélt:

„Bella Rózsa művészeti tevékenységére, akkor, amikor Ő a Körös-menti tájról elindult és elkezd rajzolni az égbe kapaszkodó fáit, a folyók tükröződéseit, akkor talán még az ember azt mondja, hogy igen jó képzőművész, kitűnő tanár. De a továbblépések, és ezek az érdekesek, a versillusztrációk, korpuszok megfeszítettsége, a bizonyos emberi magatartás, ami együtt jár a grafikus tevékenységével. És akkor most engedtessek meg nekem, hogy egy picikét arról meséljek, mi történik a grafikában. A grafikus szigorúan törvényhez kötött. Kötve van anyaghoz, kötve van tudományhoz, értem ezalatt a vegyszereket, kémiaát, alkímiát, hiszen sokszor alkímisták is vagyunk. Egyrészt kötöttségünk az egyik oldalon, a másik oldalon pedig az állandó szárnyalni akarásunk, szabadulni akarásunk, amit az emberek oly nagyon irigyelnek tőlünk. Mert hiszen rajzolni talán meg lehet tanulni, de megrajzolni, megérezni az már kicsit bonyolul-

tabb. Bella Rózsa is valami érdekes, furcsa világot kezdett építeni magában. Erre ezen a kiállításon jöttem rá.

Egyetlen egy dolgot látok itt, ami rettenetesen meglepett. Ezek az alföldi képek, ezek széles horizontú képek nagy-nagy feszültséggel vannak tele. A fákat, a fák rajzolatát én nem elemeztem valamiféle jungi pszichiátriával, meg egyéb tudományoskodással. Én is képcsínáló ember vagyok. Nem ez a dolgom. Viszont egy dolog biztos; ég felé kapaszkodó fa amikor embert idéz, egy száguldó ló, ami – bár Isten bocsássa meg nekem és neked is, ha anatómiailag nem egészen pontos ló -, száguldásban, feszültségben, az elszabadulásban valami mélységesen mély érzelmet hordoz. Akkor azt hiszem, hogy többről van szó, mint fényképszerűségről. Bella Rózsa valahol még ezeken is túllépett egy idő után, hiszen női alkata, a líraiság, a költészet felé sodorta.

Amikor Bella Rózsa azt mondja: „hogya kérem, az én képeimen megjelenik valami olyasmi, ami a másikén nem” Akkor eljutottunk a képek varázsáig.”

Kedves Rózsa!

Örülünk szép sikert aratott kiállításodnak. Varázsolj, varázsolj lelkedből még sok-sok emléket, amelyek kezed nyomán élő valósággá válnak. Valósággá, mely a múltból tekint, de a jövőt idézi.

Császár Ferenc

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Az 1999-es év vége, ami egyúttal az évszázad, az évezred vége is, számadásra késztet minden embert. Kicsit visszanez az elmúlt időre, akár földműves (vagy akár politikus is) és számadást készít, mi az amit megvalósított, s mi az, amiben negatív a mérleg.

Amennyiben a falusi gazda, a földműves oldaláról közelítem meg e kérdést, mint mindenütt, van jó is, rossz is. Jó, hogy a parlament elfogadta az új földtörvényt, ami visszaadta a földtulajdonosoknak volt tulajdonát, 50 hektár föld, illetőleg 10 hektár erdő visszaadásával, illetve birtokba helyezését. (A régi törvény csupán 10 ha. földet, ill. 1 ha. erdőt juttatott vissza) Erre mondják azt, hogy most már lehetne gazdálkodni is. A baj ott kezdődik, hogy a visszakapott földek, erdők tulajdonosai idős emberek, akik többnyire nem tudnak mit kezdeni a nagyobb tulajdonnal, mer drágák a gépek, traktorok, a vetőmag stb. Így a földeknek egy része paragon marad, vagy pedig eladva „más” kezekbe vándorol. Ami az ingatlan (ház) tulajdonokat illeti, a törvény most van végső „megmunkálás” alatt, sajnos nem rendelkezik az egyházi vagyonok visszaadásáról, és a nagyobb történelmi egyházak minden szempontból hátrányos helyzetbe kerültek, ráadásul az ortodox egyházat nemzeti egyháznak nyilvánították, annak minden előnyével együtt, a többiek pedig...

Még egy számunkra fontos törvényt fogadott el a parlament; az ún. módosított tanügyi törvényt. Ez ugyan nem mindenben elégti ki az RMDSZ, illetve a magyarság igényeit, mégis jelentős előrelépés történt. E törvény szerint a kisebbségeknek joguk van minden szinten, anyanyelven tanulni, tehát az óvodától az egyetemig, de pl. az egyetem esetében nem teszi lehetővé az önálló magyar egyetem létesítését, hanem un. multikulturális egyetem keretében (román-magyar) tanulhatnak a magyar diákok. Ugyanígy a középiskolában pl. a földrajz és a történelem tantárgyak románul kell tanulni. Az új törvény azonban lehetővé teszi, magánegyetemek alapítását, így pl. Nagyváradon a Sulyok István református főiskola átalakult Partiumi Keresztény Egyetemmé. (egyelőre 5 karral ill. szakkal.)

Rátérve a „politikára”, az RMDSZ-t is utolérte a magyar betegség (turáni átok?), s a két tábor, platform, néha ádáz harca jellemzi a romániai magyar közéletet. Az un. mérsékelt tábor (Markó Béla nevével fémjelvezve) a kis lépések politikájával, a lehetséges kompromisszumok kezelésével próbál a balkáni román politizálás mezején eredményeket elérni, váltakozó sikerrel. A második tábor (Tökés László vezetésével) radikális módon akarja a problémákat nemcsak felvetni, hanem megoldani is. Ez a tábor, egyelőre, kisebbségben van, de nem lehet tudni, mit hoz a jövő? Az egyszerű ember viszont – magyarok, románok, –főleg azt látják, hogy a magyar politikai elit, a vezetés megint csak veszekszik... s ez súlyos szavazatvesztéssel járhat a következő választásokon.

Még egy fontos törvény került elfogadásra; az ún. köztisztviselői státuszról szóló törvény, ami többek között biztosítja az anyanyelv használatát a közigazgatásban, más pozitív előírásokkal együtt.

Mindent egybevetve, Románia lassan araszol az európai demokratikus jogállam felé, s a határok nélküli Európában talán megtalálja a helyét. Persze addig van még egy kevés munka. Remélhetőleg a harmadik évezred jobbat hoz, mint a második volt.

Stark László

ORVOSI TANÁCSOK

A Dióhéjban a prostata megbetegedésekről

Az ötven év feletti férfiak nagy százaléka számolhat prostata megbetegedéssel. Ennek egyik oka a hormonháztartás változása az 50-es évek után. A férfi nemihormonok termelése csökken, így a szervezetben jelenlévő női nemihormonok relatív túlsúlya áll be. A prostata megbetegedés 3 nagy csoportját kell elkülöníteni.

I. Csoportba a prostata gyulladások meg-

betegedése tartozik.

Ez nemcsak 50 év feletti férfiakat érint, hanem többnyire a fiatalabb korosztályt.

Vezető tünete: Alhasi fájdalom, gáttáji panaszok, általános rossz közérzet. Ezek a tünetek antibiotikumos és gyulladáscsökkentő kezelésre az esetek nagy részében megszűnnek. Bizonyos esetekben (ismételt felfázás), vagy nem kellő ideig tartó kezelés esetén összes és tavasszal visszatérhetnek. Nem halálos betegség, de a tünetek nagyon kellemetlenek, és az örömteli életet lehetetlenné teszik.

II. Csoportba a prostata jóindulatú megnagyobbodása tartozik.

50 év felett gyakoribbá válik az éjszakai vizelet, melyek száma főleg a hajnali órákban szaporodik (ágymeleg hatás), a vizelet nehezebben indul, a megszokottnál hosszabban, lassabban ürül. Ez fokozódhat egészen a vizelet elakadásáig. Amennyiben a hólyagból a vizelet nem ürül ki maradéktalanul, a hólyagban pangó vizeletben baktériumok szaporodhatnak el, és ezek okozzák a gyulladós tüneteket. Ilyenkor a vizeletürítés nem csak nehezített, hanem fájdalmas is. Megváltozik a vizelet színe, a benne lévő vértől és gennyből zavarossá válik, sötétebb, esetleg húsleveszerű lesz. Ilyenkor célszerű mihamarabb szakorvoshoz fordulni, mivel a szakrendelő rendelkeznek a diagnózis felállításához szükséges felszereléssel. (UH, Uroflowmetria, RTG, vizelet tenyésztés stb.), melyek segítségével állapítható meg, hogy a betegség gyógyszeresen vagy műtéttel gyógyítható eredményesen.

III. Csoportba a prostata rosszindulatú megbetegedése tartozik.

E megbetegedéssel is csak 50 év felett kell számolnunk. Családi halmozódást is mutat. Ez azt jelenti, hogy akinek felmenő rokonai között előfordult prostata daganatos megbetegedés, rizikó csoportba tartoznak.

A három típus közül ez a legaltatómosabb betegség, mivel későn, nem specifikus panaszokat okoz. **Ezek a következők:**

- megváltoznak a vizeleti szokások
- a vizeletürítés lassabbá válik
- a betegnek dyscomfort érzése van
- étvágya romlik, testsúlya csökken
- csontfájdalomról panaszkodik
- fáradékony, életkedve csökken stb.

Ez az a hely, ahol szólnunk kell a **PROSTATA SZŰRÉS** fontosságáról. Minden magyar állampolgárnak joga van az évenkénti önkéntes urológiai szűrővizsgálatra. Ez urológiai szakrendelés keretén belül történik, beutaló nem szükséges. A vizsgálat vizelet és fizikális vizsgálatból áll. A rendelést meggyorsítja, ha a páciensek vizeletet hoznak magukkal.

Miért is van szükség szűrésre, és ennek segítségével az időben történő diagnózis felállítására?

Tudnunk kell, hogy a prostata daganatos megbetegedések, ha korai szakban felismerésre kerülnek megfelelő terápiával (gyógyszeres, műtéti) gyógyítható, és a beteg életminősége nagyfokban javul.

Érdeklődésüket és türelmüket köszönöm:

Dr. Farkasinszky Erzsébet
Urológus

Önnel joga van tudni...

Hogy december 16.-án volt az évszázad utolsó önkormányzati ülése. A képviselőtestület teljes létszámmal jelen volt. A polgármesteri beszámolóban elhangzott, hogy a **2 lakossági közmeghallgatáson** összesen 11 hozzászólás, illetve kérdés volt, amelyre gyakorlatilag ott a helyszínen megtörtént a válasz is. Sajnos a lakosság részéről igen szerény volt az érdeklődés, talán a jövőben nagyobb gondot kell fordítani a meghirdetésre, publikálásra. Mint utólag kiderült sokan nem, vagy csak későn tudták meg az időpontot. A polgármesteri tájékoztatón elhangzott, hogy **igen magas a helyi adók vonatkozásában a hátralék.** Vanak notórius nem fizetők, akik felé az eredménytelen felszólítás után a pénzügyi behajtás következő fokozatát kell érvényesíteni, azaz beszedési megbízással kell érvényesíteni az évek során felgyülemlett mintegy 30 millió forintot kitevő adóhátralékokat. Több esetben nem a fizetési képességgel, hanem a fizetési készséggel van a baj. **Sajnos a határban nagy területeket borít a víz, a természet visszaköveteli, amit az évek során elvettek tőle, beszántották az árkokat, kiirtották az erdőket, ezzel nagyon sok esetben katasztrófa helyzetet okozva.**

Az év költségvetésének módosítása is megtörtént, a különféle döntések pénzügyi vonatkozása miatt. A bevételi főösszeg így meghaladja a 2 milliárd forintot, azaz 2,045 milliárd lesz. A működési kiadások előirányzata, egymilliárd kettőszázkilencvenötmillió, a felújítások 88,3 millió, a fejlesztési kiadások 595 millió, a tervezett tartalék 66,7 millió forint. A 2.sz. óvoda létszámkerete 29 főről 14 főre, az 1. sz. óvoda létszámkerete 31 főről nullára csökkent.

Módosultak a helyi adók, azaz emelkedtek. Az iparüzési adó termelő tevékenység esetén az adóalap 1,1%-a. A kereskedelmi és szolgáltatás típusú tevékenység esetén az adóalap 1,5%-a, a szeszital. Szerencsejáték szolgáltatás esetén az adóalap 2%-a. **A mezőgazdasági őstermelőket** 2000 évben adókötelezettség alóli mentesség illeti meg, iparüzési adó vonatkozásban, tekintettel

a mezőgazdaság sajtós jövedelemtermelő képességére.

Mezőöri járulékot

kell fizetni zártkert elnevezésű művelési ágba tartozó terület esetén területenként 300 Ft-ot, nem zártkerti területek esetén, ha 2 hektár alatti a terület, akkor területenként 300 Ft-ot, előbbi két változat kivételével hektáronként 150 Ft-ot. A mezőöri járulék egyedileg lesz előírva.

A **GYOMASZOLG Kft** következő évi temetői szolgáltatásokat átlag **6%-ban emelte.** Fontos tudni, hogy 2000. február 1.-től a **szilárd burkolatú utak mellől nem viszik el a zsákos szemetet.** A lakótelepeken a szeméttároló edények biztosítása az ott lakók kötelezettsége. **Szarvas város hivatásos Tűzoltó Parancsnokságát** új gépjárműfecskendő vásárlás miatt 50 ezer forinttal támogatja a város.

A **Gyomai Liget Fürdő árváltoztási javaslatát** a testület jóváhagyta, tekintve, hogy '98 május óta a fürdő árai változatlanok voltak.

Egyhangú szavazással döntött a testület Gellai Józsefné pályázatáról, mely szerint a Városi Gondozási Központ intézményvezetői státuszát határozatlan időre megkapta, az eddig bizonyított eredményei és a munkájához szükséges szakmai, iskolai végzettsége alapján. Gellainének a testület nevében a polgármester további munkájához sok sikert kívánt. Gratulálunk mi is az újság szerkesztőjének nevében.

Lejár a Kner Imre gimnázium igazgatójának a megbízása, július 31.-én. Az igazgatói állás betöltésére pályázatot kell kiírni, a közalkalmazottakról szóló törvény értelmében.

A **Városi Zene és Művészeti Iskola névváltoztatási javaslata lekerült a napirendről, határozatlan időre.**

A **helyi kábeltelevíziós hálózat kiépítésének** helyzetéről szóló tájékoztatót a testület a munkák állása miatt nem tartotta megnyugtatónak. Messze elmarad a telepítés üteme a tervezettől. Szücs Imre egyéni vállalkozó, aki a hálózat kiépítését és üzemeltetését vállalta, saját bevallása szerint sem tud meg birkózni a feladattal. Ezért nem ellenzi, sőt kifejezetten támogatja egy más befektetővel történő esetleges megállapodást. Sajná-

latos, hogy a városban már a második nagy nekifutásra sem sikerül a kábel tv-szolgáltatás kiépítése. A lakosság joggal lesz bizalmatlan e téma vonatkozásában, hiszen sokaknak az első kísérlet óta a pénzüknél nyoma veszett, hiába volt rendőrségi meghallgatás.(?) Ezért is olyan alacsony az eddig kiépült hálózaton a rákapcsolt lakások aránya (30%) A rákapcsolási díj 25, illetve 17 ezer forint, a havi üzemeltetési díj várhatóan 7-800 forint körül lesz.

A **Békés megyei Pándy Kálmán Kórház és a Tüdő kórház felügyelő tanácsába Dr. Bánki Gyula** tüdőgyógyász szakorvost jelölte a testület egyhangúlag.

Beszámolt a Humánpolitikai osztály az 1999 évi lakásfenntartási /fűtési/ támogatási helyzetről. Összesen 1291 család fordult az önkormányzathoz támogatásért. Ebből 884 család kérelme alapján kerülhetett kifizetés, összesen 8,8 millió forint, ami lakásonként átlagban mintegy 10 ezer forint. El kellett utasítani 407 család kérelmét, (31,53%) vagy jövedelmi, vagy a lakás nagysága miatti okokból.

A **Kecsegés zugi holtág halászati jogának** haszonbérleti jogát a Kecsegés zugi Tájvédelmi Egyesület megkapta. A többi holtág halászati jogának megszerzésére február hóig van lehetősége az illetékes földtulajdonosoknak.

Határidő nélkül meghosszabbításra került az alábbi ingatlanok eladási pályázata: Hősök útja 66/A sz. alatti 100 négyzetméter összkomfortos 3 szoba + garázs 4,5 millióért, Kacsóh Pongrác u 4. sz. alatti összkomfortos 93 négyzetméter 3 szoba + garázs 4 millióért. További információk a Polgármesteri Hivatalban ezer forintért átvehetők.

Szerény ünnepség keretében egy pohár pezsgővel búcsúztatták a képviselők az 1999-es évet. A polgármester pohárköszöntőjében megköszönte a munkát, és mindenkinek jó egészséget és sok sikert kívánt, a közelgő ünnepek alkalmából.

Ezúton kívánok én is minden kedves olvasómnak, mint képviselő, **nyugodt, békés újesztendőt, jó egészséget, és vágyaik valóra válását az új évszázadban.**

Császárné Gyuricza Éva.

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Mária néni meséi

KÉT KIS VERÉB

Két kis veréb összeveszett,
Elmondom, hogy mért:
Nem egyébért, bizony csupán
Hitvány semmiért!
Pici magot sodort a szél
Téli hó fölött,
S a két veréb a mag után
Repült, röpködött.
Csücsöri kis csőrük koppant
A jégasztalon,
Lakomára terített a szél
A friss havon.
Ám a szárnyas kis magocska
Eltűnt! Odalett!
Kutatja a két kis veréb,
Ugyan hova lett?
- Te kaptad be! – szól az egyik,
S borzas lesz legott,
Mert a másik mérgesen a
Tollába kapott.
Verekedtek, marakodtak,
Porzott, szállt a hó,
Nézte csöndes kárörömmel
Vén varjú apó
- Tépjétek csak egymás tollát!
Két balga veréb!
Itt a mag már a begyemben.
Bár szűkös ebéd,
A semminél csak többet ér.
Vígán mondhatom,
Sok kicsi mag sokra mehet,
Majd csak jóllakom!

VERÉBTANYA

De szürke fa! De szürke nép
Lakik az ágon itten
Ezer madár, ezer veréb!
S én mind levélnek hittem

Éhes sereg, sok kis árva,
Borzas tolluk szél cibálja,
Zord a tél és oly fukar.
Mindent fehér hó takar.

Nem terem csak deres fagyot,
S hullott morzsát, hullott magot.
- Csip-csip-csirip –. Csipog a raj
Míg itt a tél, de sok a baj! –

De, majd ha jön a szép tavasz,
S verébtanyán rügyet fakaszt,
Nem búsong a sok szegény
Akkor mind, mind víg legény!

DISZNÓTOR

Hajnal pirkad, lobog a tűz.
Szikra szökken messze.
Bodri vakkant: - Édes gazdám
Hurka vége lesz-e?
Üszkösbundás kövér koca
Sokat ígér, látom.
Nincs is jobb a disznótornál
Semmi a világon.

- Igazad van Bodri kutyám
Jut is falat bőven,
Pecsenye sül ropogósra
Órjás serpenyőben!
A levesben kakas úszkál,
Nem is egy, de három!
Nincs is jobb a disznótornál
Semmi a világon!

Toros ebéd, víg vacsora.
A nagykanál elkel!
Piros lében bundás gombóc,
Rajta habos tejfel!
Rőfös kolbász, páros hurka
Kunkorog a tálon
Nincs is jobb a disznótornál
Semmi a világon!

IVÁNYI MÁRIA

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.

Knapscek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon
számokon.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRÖD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

Tródmalmi oldal

Vallomás útban hazafelé

Először, ahogy visszaidézni tudom, a tapasztott földű tomác volt számomra a haza, melynek ágasához zsinogelte lábamat Édesanyám, miután leverve róla kotlóstyúkot, megittam fél fészekalja tojást. Azután tágult, egyre tágult. Az udvar a tilalmas kútgödörig. Az árokkal szegett kicsi gazdaság, melyre azt mondtuk, hogy a „miénk”. S végeztül az az ég sátorával fedett, hatalmas kör, ameddig elrepíteni tudta pillantásának madarait a két szemem. A kukoricaerdős hat dűlő Ugar, az esőzések idején totyogós Páskom, a szarvasi határokon túli gulyás-ménes Tóniszálás-puszta. Mellette Décs, pusztuló kastélyaival. Az ugari, polyákhalmi, páskomi iskola, ritka népkörök, reves útszéli feszületek és a polyákhalmi harangocska töltötték látnivalóval, otthoni zsondulással ezt a babonás tanyai világot, órajárásnyira szülőfalumhoz, melyet itt most Körösmartnak neveznek. Legfeljebb a páróles kunhalmok foghíjjazzák a látóhatár körét, s mert a tetejükről még messzibbre láttam, azok lettek hát gyermekképzetelem földrajzában a hegyek.

A Körös-parti nagyközség már ünnepi, lakomát jelentett, amire hónapokon át készülni illett. Jónak kellett lenni érte, hogy jutalomból megismerkedhessek vásáraival, hetipiacáival, csodákkal teli üzleteivel, temetési-templomos misztikus alkalmáival, hiszen esztendei legalább ötven héten át csak a harangjaival üzengette, hogy mi azért az övéi vagyunk.

Ezt a bokáig poros sárhegyig sáros, fülledt tanyai létet cipeltem egészen tizenkét esztendő koromig, amikor nemcsak az elemi hat osztályt tudhattam a hátam mögé, hanem a mindennapi kenyeremért is megdolgoztam régen. Legel tettem az állatokat, markot szedtem, kapáltam, ostorhegyet futottam bátyáim akarata előtt, mert legutolsónak születtem. Betlehemezés, háromkirály járás, locsolkodás, a nemcsak ismert, de élt néphagyományok színesítették, néhány besenyzei, szarvasi, berényi kocspásztorság gazdagította a szlovák és sváb szomszédság ismeretével, de minden emberi értékük csorbítása nélkül. Innen jártam azután hol gyalogosan, hol kerékpáron a falusi polgári iskolába. Ide álmódott a honvágy a neves sárréti gimnáziumból, s de sokszor azóta is. Pedig a nagy táblákkal mérő jelenben már csak a dűlőutak, a beomlott torkú kutak és a konok akácfa-hajtások maradtak meg belőle.

Emlékezet tanított meg arra, hogy a távolság olykor közelebb hoz, s a lélek öntörvényű vállalásán a valóság köőrő vasfoga is kicsordul gyakorta. Nevezetesen az a nádtetős igazság, hogy nem itt születtem, hanem az akkor még csak tanyaközpont Hunyán, ahol édesapámék felesbérők voltak akkor, húszévesen már egy faluszéli házacskaiban lehettem otthon, ahová behunyott szemmel most is belémagasodik a szüleim sírja. Az a valahavolt, önmagát

túlél tanyavilág mégis bennem van, akár a lelkem, hozzám nőtt, mint a bőröm s elúzhetetlenül kíséző árnyékom.

Pedig de sokszor megkeveseltem már ifjúságomban is. Nyirkos, dohos, „aprószent” csecsemőhalottakat, göthölő heptikásokat termelő egészségtelenségét, rezervátumságát, nem is tegnapi, tegnapelőttiségét. Vasnyúgnak éreztem tagjaimon, s menekültem előle amerre billentett a fejem. Budapestre, a jövődökeresés ösvényeire, majd Szibériáig boronált a történelem, csak hogy az a tanyai haza mindenholva utánam szökött. Megtartani. Töprengeni a holnapok felett, s beléálmodni minden felhasználható téglácskáját a jövődöbe, mielőtt tanyáira zuhant volna a csákány, hogy lakói emberhez méltó körülmények közé költözzenek végre. Hímondja ifjúságomat a mogyoróvirág rózsaszínjében, a búzavirág kékjében, az útonjárók adjonisten köszöntésében, s a drága anyanyelv szép, teliszájú magánhangzóiban, amelyekkel ő terül elém, ha írok, zendül nyelvemen, ha szólok...

Úgy érzem, néha láthatatlan korbács ostoroz feléje, melynek szárait az adóságomból fonták egybe. Halott édesanyám hangja hív máskor, megfáradott testvéreim gondja, s a közügy, hogy alakuló jelenét a közösség kéréjébe kötve, hozzá méltón szépítsük a jövő szérűjére. Olykor szidom is, mert nem akarja az okosat, de ilyenkor magamat is véle, hiszen ahogy fehéredik a hajam, tudván-tudom, nem szabadulhatok elrendelt kényszere alól. Olyanná álmodom hát, amilyenek a valóságban szeretném. Ikerközségével egybeszakadó várossá a Hármaskörös mentén, eltartó bőséggel közös földjein, otthonmarasztaló munkaalkalmakkal gyáraiban. S tudom, hogy szövetségünk, az idő, és az országformáló szorgalom valóra is válthatja ezt az álmot. Hiszem, ahogy a folyókat sem lehet megállítani, úgy a tegnapokat se sózhatja be senki, hogy holnapután is olyanok maradjanak, amilyenek a sohasem vénülő gyermekemlékezet őrzi őket.

Otthon csak egy helyén, egyetlen táján lehetünk a világnak. Ott, ahol, bölcsőnk ringott, és ahová hűlt porainkat szánjuk. Belső iránytűnk mindig arra felé mutat. A Szülőföld – sors! Tagadni gyalázat, elhallgatni szégyen, megvallani megkönnyebbülés...

Valamikor életem nehéz óráiban, messzire szakadva tőle, erős fogadásokat tettem: Ha egyszer viszontláthatlak, sohasem távolodok el tőle messzibbre, mint ameddig a harangszava elkísér. Ma már tudom, ha akarnék se tudnék. Itt muzsikál a szívemben, s ki-kicsilingel majd még a síromból is, ott a Szüleim lábánál, a körösparti temetőben...

TÍMÁR MÁTÉ

(novella a „Hazai harangszó” c. kötetből)

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, záruk, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Telefon: 386-909

Ízes ízek ÁL-ABÁLT szalonna

Legszerencsésebb egy frissen vágott disznó tokaszalonnájával kezdeni.

Bevagdadjuk a tetejét, beletesszük egy tepsibe (jó, ha teflonos), és lefedjük alufóliával. Sütőben addig sütjük, míg saját levében meg nem abáldódik, majd egy kicsit sütjük még fólia nélkül is. Az a jó, ha alul a bőre ropogós barnára sül. Ezután egy kis tört fokhagymával bedörzsöljük, lehet rá egy kis pirospaprikát is dörzsölni, és hagyjuk kihűlni. Az a zsír, amit kiéresztett, különösen finom.

Jó étvágyat az új évben is!

Seidl Ambrus

Karácsonyváro a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában

December 17-én, délután felemelő ünnepség volt a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában. Iványi László plébános vezetésével a gyerekek meggyűjtötták az adventi koszorú 4. szál gyertyáját, majd előadták karácsonyváro műsorukat. Az énekekből, szavatakból minden osztály kivette a részét. A műsor csúcspontja a Nagyszalontai betlehemes játék volt.

Hogy az elhangzott műsor maradandó emlék maradjon, a gyerekek szereplése műsoros kazettán is megvásárolható.

A műsor előtt és után karácsonyi vásárt tartottunk, sok apró kedves karácsonyi ajándékot lehetett vásárolni a mézeskalácstól kezdve a gyerekek által himzett terítőig.

Kevesek által tudott, de kedves mozzanat volt, hogy az ünnep végén megjelent Vargyas Emil volt endrédi káplán, az iskola korábbi hitoktatója, aki ma szeghalmi plébános. Elhozott néhány kis szeghalmi tanítványát is, megmutatva nekik egy katolikus iskolát.

Kihunytak a fények, a Csendes éjt elénekelve, gyertyákkal elvonultunk.

Kérjük támogassa Egyházunkat.

Személyi jövedelemadójának

1% - át

ajánlja fel a Magyar Katolikus Egyháznak.
Ezzel segítheti:

az ifjúság nevelését,
papnövendékeink ellátását,
templomaink fenntartását,
a rászorulóknak segítségét.

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT
A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:
Ennek kitöltése nem kötelező

Magyar Katolikus Egyház

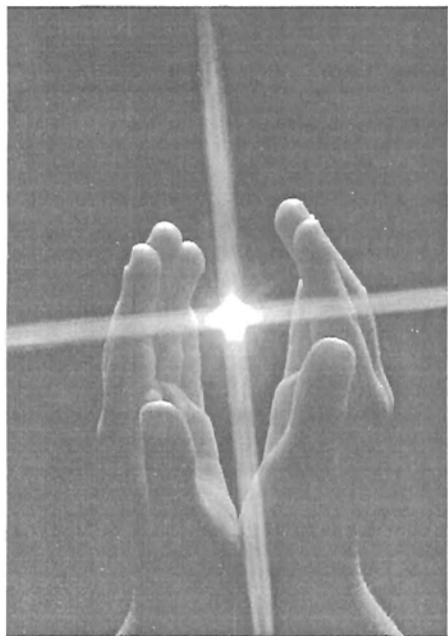
TUDNIVALÓK:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abba a nyilatkozat elhelyezhető legyen.

FONTOS!

Ahhoz, hogy a rendelkezése teljesíthető legyen, a nyilatkozaton a kedvezményezett név-
számát, technikai számát, a borítékra az ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT
pontosan tüntesse fel.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben éltek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

BÍRÓ BÉLÁNÉ HORNOK MÁRIA, lakott Tokai út 1. sz. alatt, életének 77 évében '99. november 24-én visszaadta lelkét Temetőjének. Temetése december 1-én volt. Gyászolják: Férje gyermekei és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

Özv. **FARAGÓ JÁNOSNÉ GELLAI GIZELLA**, aki lakott a Vársártéri Lakótelep 31/C. alatt, 70 éves korában hosszas betegség után az Örök Hazába távozott. Temetése december 27-én volt. Gyászolják: Lánya és családja, testvérei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

FEKETE LÁSZLÓNÉ ENGLER KATALIN, aki a Mátyás király út 41-számban élt, váratlanul 66 éves korában, '99. december 4-én eltávozott az élők sorából. Gyászolják: férje, gyermekei és azok családja, a rokonok, az ismerősök.

GÁL MIHÁLYNÉ TÁBOROSI IRMA, élt az Erkel út 13-ban, amikor rövid szenvedés után 72 éves korában '99. december 2-án az Örökkévalóság honába költözött. Temetése december 8-án volt. Gyászolják: férje, gyermekei és családja, testvérei és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

GYETVAI IMRÉNÉ DINYA MÁRIA, aki a Blaha út 6. szám alatt lakott, '99. december 16-án rövid szenvedés után 94 éves korában testét a földnek, lelkét az Úrnak ajánlotta. Temetése december 23-án volt. Gyászolják a hozzátartozók és az ismerősök.

Özv. **HEGEDÜS ZOLTÁNNÉ VINKOVICS KLÁRA MÁRIA**, aki a Csillagos út 9. sz. alatt élt, hosszas betegség után 40 éves korában '99. november 29-én elhunyt. Temetése december 3-án volt. Gyászolják: Gyermekei; Klára és Dóra, testvérei és azok családja, mirhói testvérei és azok családtagjai, a rokonság és az ismerősök.

HUNYA LÁSZLÓNÉ LORENCZ MARGIT, aki Piliscsabán élt, december 28-án életének 76. évében elköltözött az élők sorából. 2000. Január3-án helyezték örök nyugalomra a piliscsabai temetőben. Gyászolják: leánya és családja, unokái, a rokonság és az Endrődiek Baráti Körének tagjai.

Özv. **KRUCHIÓ PÉTERNÉ ERDEI PIROSKA**, aki a Losonczy 13-ban lakott, hosszas betegség után 86 éves korában '99. december 17-én

lelkét visszaadta Teremtőjének. Temetése december 21-én volt. Gyászolják: Leánya és annak családja, a rokonok és az ismerősök.

Özv. **SZUJÓ IMRÉNÉ PELOK MÁRIA**, aki a Sugár út 106-ban lakott, '99. december 16-án 87 éves korában hosszú szenvedés után lelkét az Örök Atyának ajánlotta. Temetése december 22-én volt. Gyászolják: Gyermekei, meghalt gyermekeinek élő családtagjai, unokái, dédunokái a rokonság és az ismerősök.

Özv. **RAFFAEL JÁNOSNÉ RAFFAEL GIZELLA**, aki a Dankó Pista utca 1.sz. alatt lakott '99. december 17-én 71 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése decemberben volt. Gyászolják: Gyermekei, menyé, unokái, testvérei és a rokonság.

Özv. **TÍMÁR LAJOSNÉ PAP ILONA**, aki az Ugari út 15-ben élt, '99. december 19-én hosszú szenvedés után 73 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése december 22-én volt. Gyászolják: gyermekei, vejei és unokái, dédunokái, testvérei, a rokonság és az ismerősök.

VARJÚ IMRÉNÉ FARKAS EMILIA, aki a Mátyás király út 31. sz. alatt lakott, '99. december 15-én rövid szenvedés után 88 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Temetése december 20-án volt. Gyászolják: Férje, leánya, veje, unokája és férje, dédunokája, és a rokonság.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsakegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A Kiskunság szőlőnemesítője, Kocsis Pál

„Hová szívem, lelkem
Mindig, mindenholnan vissza-visszavágyott,
Ujra láttam végre születésem földjét,
A szép Kiskunságot!
Bejártam a rónát,
Melyet átölel Tisza-Duna karja,
Sötétben, mint kedves mosolygó gyermekét
Az anya, úgy tartja.”

Részlet: Petőfi Sándor „Kiskunság” c. verséből)

A szőlőkultúra bölcsője közép és nyugat-ázsiai országokban volt. Ugyancsak a szőlő nemesítése is ott kezdődött. Az öntözéses, belterjes, oázis-jellegű kultúrának köszönhetjük a legnemesebb csemegeszőlő fajtákat. Viszont az eurázsiai szőlő kiváló borokat adó szőlőfajtaikat az európai szőlőtermesztők nemesítették ki, részben a vadon termő ligeti szőlőkből, részben a római légiók által Dél-Európából betelepített különféle fajtákból.

A nemesítésben a magyarok is kivették részüket a 18. és 19. század folyamán. Hazánkban a tervszerű, tudatos szőlőnemesítés a 18. század 80-as éveiben kezdődött a két Mathiász testvérek eredményes tevékenységével.

Az első világháború utáni időszakra esik **Kocsis Pál Kossuth díjas szőlőnemesítőnk** munkássága. 1884-ben Kecskeméten született, édesapja bogárnár volt, aki nemcsak gyümölcsöst, de szántóföldet is vásárolt, melyet be is telepített szőlővel. Fia Pál a képzőművészet iránt mutatott érdeklődést (festészet), s nem volt szándékában helyben telepedni. Párizsba vágyott, hogy elsajátíthassa a festészet fortélyait. A színek világa érdekelte! Új színek keverésével új színek létrehozásáról álmódott, melyben megfestheti a napkeltét, napnyugtát a homokon, a Kiskunság varázslatos tájait, színvilágát. Budapesten élt az 1900-as évek első évtizedeiben és készülődni az utazásra, álmai megvalósításának színhelyére Párizsba, már a vonatjegyet is megvette.

Ekkor érkezett a szomorú hír, hogy édesapja váratlanul elhunyt. Azonnal hazament és ott maradt haláláig, a homokon, a tanyában.

Sokáig tépelődött, járta a dülő-utakat. Ismerkedett a környező tanyák lakóival. S így ismerkedett meg Mathiász Jánossal és még több szőlőtermelővel. Lassan kezdte elfelejteni Párizst és fokozódott érdeklődése a szőlő nemesítése iránt. Kecskemét határában a „Talfája dülőben” lévő szőlőjében nagy érdeklődéssel figyelte a keresztezésekből származó új szőlőfajtákat. Óriási élmény volt számára az eredmény, az izgatott várakozás beteljesülése.

Közel 51 éves munkássága eredményeként számos, külföldön is jól ismert, csemege és borszőlőfajtát állított elő. Ilyenek:

Attila, 1917-ben fejezte be nemesítését (Rosa menna di vacca és Mathiász Jánosné keresztezéséből) Bőtermő, szeptember végén fogyasztható, vesszői fagyérzékenyek.

Irsai Olivér, Pozsonyi és Csaba-gyöngye fajták keresztezéséből állította elő. A Csaba-gyöngye után érik, fürtjei sokáig a tőkén hagyhatók. Muskotályos ízű és ezért bort is készítenek belőle. Hajtásai gyorsan nőnek, erősek. Házi kertekben érdemes termesztetni.

Kocsis Irma, Ezt a fajtát leányáról nevezte el. Bőtermő fürtje tömött, egy kissé rothadós. Zamatos bora miatt érdemes házi kertekben telepíteni. 1929-ben nemesítette ki.

További ismert fajtái: **Glória Hungariae**, **Kecskeméti rizling**, **Piros Csaba-gyöngye**.

Kodály, aki több ízben járt szülővárosában, az egyik alkalommal meglátogatta a híres szőlőnemesítőt. Nagy élvezettel kóstolgatta az újabb fajtákat. Az egyik ízlelgetésekor, örömmel, fennhangon mondotta hogy „ez olyan Palikám, mint a muzsika.” Ezt a fajtát a nagy szakmai óriás **Kodály Zoltánnak** nevezte el.

Életének nagy részét nemesítéssel töltötte el. Százötvennél több fajtát állított elő. Beszélnek, ha feleségével több napig távol volt otthonától, már nyugtalanság vett erő rajta „menjünk haza a homokra, a tanyára” mondogatta. Azonban nem hagyott fel a festészetrel sem. Esténként a petróleumlámpa mellett dolgozott. Megfestette a Kunsági alkonyt, a tanyavilágot. A Balaton környékét járva, Balatonfüreden kezdett festeni egy szép balatoni tájat. Befejezni azonban időhiánya miatt nem tudta, azt gondolta, hogy majd legközelebb folytatja. Nem folytathatta. Hirtelen megbetegedett. 1967 májusában hunyt el, és ezzel véget ért egy gazdag, termékeny életút. Nevét azonban örökre beírta a halhatatlanok nevei közé.

Életútját így összegezhetjük: Párizs helyett a kunsági homokra, a tanyára ment, ahol szőlőnemesítéssel maradandót alkotott, nem hagyva el fiatalkori álmát a festészetet sem.

Juhász Gyula néhány sorát idézve fejezem be mondanivalómat, örizzük meg emléket szívünkben:

...”Nem múlnak ők el, akik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csöndesen még...”

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Az AGRO áruház
2000-ben is szeretettel várja
kedves vásárlóit
az eddig megszokott és egyre bővülő
új áruválasztékokkal!

- Konyhai eszközök, konyhamérlegek, kenyérpíritók, húsdarálók
- Hólapátok, gumicsizmák, eső- és munkaruuhák, kesztyűk,
- Ruhaszárítók, vasalók, vasalóállványok és energiatakarékos vasalóhuzatok,
- Gázporkölők, gázegők,
- Kerámia kaspók
- Minőségi rúdlámpák,
- Kerékpár-villogó lámpák, zseblámpák és ezernyi apró cikk!

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nyszt.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu